Ч. 23 (13.262). Львів, четвер 2. лютого 1933. Poсztowa opłatę kоpłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Поклін діячеві преси.

З нагоди 50-тих роковин смерти основника і першого редактора „Діла“ Володимира Барвінського.

Львів, 31. січня 1933.

Жалібна оповістка скликує українських громадян до церковного храму поклонитися тіням діяча, що пів століття тому відійшов на віки від усякої праці, при цій праці оставав був недовго та проте залишив по собі такий трівкий памятник творчих зусиль, який став дороговказом для цілих грядучих поколінь. Помер Володимир Барвінський маючи всього 33 роки. Не був полководцем ані якимось ґеніяльним письменником чи мистцем, не вславився ніяким ефектовним бравурним подвигом. Не ганявся теж за славою і ніколи про неї не мріяв. Був звичайним народнім робітником, — але цією роботою заслужив собі аж надто на те, щоби в пів століття після його смерти спомянути його незлим тихим словом.

Це були важкі часи кристалізації національної свідомости й оформлювання молодої національно-політичної думки. Це були часи визволювання себе з національного й культ. назадництва й розросту табору свідомих громадян-одиниць, які зрештою творили тоді ще радше гурток, ніж табор. А разом із цим духовим процесом ішов процес творення позитивних національних цінностей, процес важкої і морочливої щоденної, конструктивної праці

Володимир Барвінський, один із першого покоління молодої галицько-української світської інтеліґенції, був саме одним із тих, які віграли рішаючу ролю у розбудові того нашого новітнього національного життя. А що піонірем такої розбудови мусить бути преса — він зрозумів це і став одним із перших орґанізаторів нашої національної преси.

Єдиним народовецьким часописом у 70. рр. мин. століття був двотижневик (потім місячник) „Правда“, заснований у 1867 р. В. 1876 році, маючи 26 літ, Володимир Барвінський став редактором „Правди“, яку теж провадив до кінця свого життя. У ній друкував м. ін. свої палкі промови на Шевченківських концертах, які мали тоді величезне національно-виховуюче значіння, у ній помістив теж дві свої повісти: „Скошений цвіт“ і „Сонні мари молодого питомця“.

Однак тодішній гурток львівських патріотів здавав собі справу, що такий літературно-суспільний журнал, як „Правда“, не може стати справді живим осередком, який пропаґував би як слід народовецькі ідеї та відривав з москвофільського табору „старорусинів“ кращі одиниці. У висліді тих нарад у малому гуртку, до якого належав Барвінський, почала з днем 1. жовтня 1879 року виходити двічі в місяць „Батьківщина“ під редакцією Юліяна Романчука, а в дні 13. (1. ст. ст.) січня 1880 року появилося перше число „Діла“ — під редакцією Володимира Барвінського.

Це була переломова дата в житті галицьких українців — і переломова дата в житті її творця, Володимира Барвінського. Він відмовився від правничої професії і тілом та душею присвятив себе укоханому часописові. Довгі місяці не брав ніякої винагороди, рік не підписував часопису. Стоючи на засадничому становищі: занехати всякі формальні спори, взаємно не дразнити себе, та зате — працювати і працювати — він запрацьовувався, не знаючи у праці ніяких меж. Признаючи лише творчу конструктивну працю та будучи ворогом всякої фрази, демагогії й пустих демонстрацій, В. Барвінський кидає на першому всенародньому вічу у Львові 28. листопада 1880 року гасло господарської відбудови та різко протестує проти вивласнювання селян і міщан з їхньої прадідівської землі: він знав уже тоді, що боротьба за землю, це боротьба за етноґрафічний характер країни...

Скромний, позбавлений фальшивих амбіцій, безкорисний, не шукав ані карієри, ані маєтку, ані признання, не виступаючи навіть зі своїм назвищем на сторінках часопису, що його створив і провадив. Був зручним тактиком: докладно обраховував слабкі тодішні народовецькі сили, мав перед собою єдину мету збільшити їх, знав зло внутрішніх сварок, інтриґ, амбіцій, неробства і крикунства. Тому йшов нераз на уступки, хоч як вони були важкі, нпр. у тодішній правописній гризні. Не вмів розрахувати тільки одного: сил власного здоровля. Для праці жив і праця звалила його з ніг. До могили загнала його в молодому, ледви 33 році життя ґазетна праця, яка стільки вже одиниць у світі виснажила, порвавши їм нерви та затроївши легені бацилями смертної недуги.

В 50-ті роковини смерти Володимира Барвінського схиляємо голови перед піоніром української преси та першою жертвою української пресової служби.

*

Поминальне Богослуження за упокій душі бл. п. *Володимира Барвінського* основника і першого редактора „Діла“ відбудеться в пятьдесяту річницю смерти в четвер, дня 2. лютого, в год. 9. рано у Волоській церкві, на яке запрошує Українське Громадянство *Видавнича Спілка „Діло“*.

Заборонений реферат

на тему:

„ПОЛЬСЬКІ ДІЯЧІ І ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬЛУ ПРОБЛЄМУ“.

Як відомо, польські політичні діячі й публіцисти наговорили й понаписували в останніх часах дуже багато гарних слів про українську проблєму. Та з огляду на крізу, годі волинякам усю цю пресу мати й усі старорічні та новорічні добрі побажання перечитати.

Тому п. Володимир Островський заповів громадянству й зголосив до староства в Луцьку на 29. мин. січня реферат на тему: „Польські діячі й преса про українську проблєму“. В летючках додано: „За часописами: „Sprawy Narodowościowe“, „Wschód“, „ABC“, „Robotnik“, „Biuletyn Polsko-Ukraiński“ і ін. До тих інших мав належати й луцький тижневик „Wołyń“.

Зголошення було внесене дня 25. січня, а дня 28. січня після трьохгодинного очікування в старостві п. Островський одержав на руки повідомлення з відмовою дозволу на реферат, в якій між іншим сказано:

„Niniejszą decyzję pozostawiam bez bliższego uzasadnienia ze względu na pozostawienie tego rodzaju decyzji swobodnej ocenie władzy. Od tej decyzji wolno wnieść odwołanie za pośrednictwem tut. starostwa do Wołyńskiego Urzędu Wojewódzkiego w ciągu dni 14 licząc od dnia doręczenia decyzji“.

До цього треба додати, що п. Островський запропонував познайомитися з рефератом на письмі, але цього староство не взяло під увагу.

Вияснення, що „Sprawy Narodowościowe“, „Wschód“, „Biuletyn Polsko-Ukraiński“, „Wołyń“ урядові, проурядові або субсідіовані й, очевидно, призначені для того, щоб їх читали громадяни, теж не помогло.

Реферат не відбувся. На жаль, відповідь була прийшла в суботу, 28. І. в годині 12.40; коли не було змоги повідомити громадянство, що реферат не відбудеться, і селяни поприходили за 8—10 кільометрів.

Цей випадок насуває деякі думки. Виходить, що на Волині не можна знайомити громадян навіть з тим, що пишуть про українське питання урядові й проурядові часописи. Реферату не позволяють без перечитання його; по анальоґії може бути не допущений часопис ще до його видрукування, а п. Леонові Василевському, Стоянові, Новачинському й іншим треба б хіба заборонити писати про українську проблєму. А коли дозволяють писати, то для кого?

Треба ще додати, що реферат п. Островського має характер виключно інформаційний.

Згаданий випадок свідчить, що в Варшаві й на Волині далеко не однаково думають про українську справу.

Конференція У. С. Д. П. і П. П. С.

Дня 29. січня ц. р. відбулася у Львові конференція Української Соціял-демократичної Партії і Польської Партії Соціялістичної. У конференції взяли участь члени Центрального Комітету У.С.Д.П. як і представники місцевих організацій тієї партії з цілого краю. Зі сторони ППС брали участь у конференції посли Недзялковський і Пужак з Варшави та члени Окр. Ком. ППС зі Львова.

Конференцію відкрив д-р Лев Ганкевич. Реферати виголосили посол Недзялковський і В. Темницький.

У часі семигодинних нарад порушили цілу низку справ, звязаних із взаєминами обох партій в минулому і сучасному, обмірковували шляхи, що усунули би дотеперішні розходження як під ідеольоґічним так і орґанізаційним оглядом і які довели би до порозуміння та співпраці тих обох партій. Порушено також справу утворення одноцілого соціялістичного фронту в Польщі.

Довідуємося, що в часі конференції зарисувалося сильно розходження між б. послом Гавзнером, а іншими членами ППС. Його виводи приняли присутні з несмаком, що найшло свій висказ в голосах інших членів ППС. Виступ б. посла Гавзнера був цілковито відокремлений.

Конференція мала устійнити ряд питань ідеольоґічного і орґанізаційного характеру, але оконечне сфіналізовання основ порозуміння і співпраці припоручено Центральним Комітетам обох партій.

Справа виборчих протестів з тернопільської округи.

Найвищий Суд у Варшаві оголосив 30. ц. м. рішення в справі соймових виборів з округи 64 (Тернопіль, Збараж, Скалат, Теребовля, Підгайці, Чортків, Гусятин, Борщів, Заліщики, Бучач) і в справі протесту проти сенатських виборів з тернопільського воєвідства. На основі того рішення окружний суд у Тернополі має переслухати свідків на місці.

З життя українців у Берліні.

Діяльність „Української Громади". — Оживлення серед робітничої еміґрації.

Пишуть нам з Берліна: У Берліні істнує декілька українських організацій чи то фахових чи загально-громадських, які обєднюють українську кольонію в Берліні й околиці. Найстаршою з них є „Українська Громада", що обєднювала досі всіх українців без ріжниці на погляди, політичні переконання, професію і т. п. Завданням її було обєднати як найширші круги українського громадянства на чужині. Розуміється, входили в рахунок люди, що почувають себе українцями і працюють для української справи, як лише можуть. Минулого року вступила була „Українська Громада" до „Обєднання українців на чужині", осередок якого находиться в Брюселі. Цей крок дав притоку декільком українцям, що творять так звану групу ванзейців виступити з „Громади". Річ іде про 2—3 людей, які лише чекали тої нагоди, щоби виступити, коли побачили, що „Громаду" не вдасться їм втягнути під свої впливи. Замісць скоординувати всю роботу для української справи, старається дехто її розбити, бо занадто сильний фронт українських національних елементів може декому й невигідний.

Зрештою, в останньому часі помітно в кругах української еміґрації в Німеччині деяке оживлення. До цього оживлення причинилась у немалій мірі економічна нужда, що охопила робітництво. Поволі воно відвертається від проповідуваних аґітаторами комуністичних ідей. Український Допомоговий Комітет з свого боку почав з початком січня ц. р. видавати Інформаційний Листок для робітництва, який подає короткі відомости, що діється в рідному краю, як також поради, як можна видобути документи на працю в тих важких і для чужинців часах. Інформаційний Листок має появлятись реґулярно що місяця. На жаль він не друкований, а битий на гектоґрафі, бо мабуть на друк нема грошей.

—о—

З болівійсько-параґвайського боєвища.

ПАРИЖ, 31. I. ПАТ. На основі комунікату параґвайського м-ства війни болівійські літаки збомбардували шпиталь в Іслякой. 7 осіб згинуло, а 14 є ранених. На відтинку в Коралес ідуть дальші бої. Відкинено болівійські атаки на Нанаве. На відтинку Герера ворог відступив.

ПАРИЖ, 31. I. ПАТ. На основі комунікату болівійського ґенерального штабу артилерія відкинула сильний наступ параґвайців на форт Коралес. Одночасно штаб дементує поголоску про покликання нових річників до війська та вістку про збомбардування болівійськими літаками шпиталю в Іслякой. Болівія шанує постанови женевської конвенції, каже комунікта, стосуючи супроти Параґваю точно воєнні права.

Безсильність розбройної конференції.

ЖЕНЕВА, 31. I. ПАТ. Президія розбройної конференції обговорювала сьогодні справу розпоряджень, які треба би стосувати супроти держав, що нарушують приписи про вжиття хемічних і бактеріольоґічних засобів підчас війни. Порозуміння не осягнено, тому переказано справу головній комісії конференції.

Відгуки плєбісциту.

ЯК ВІЙТ ЛОМИТЬ ШКІЛЬНИЙ ПЛЄБІСЦИТОВИЙ ЗАКОН?

Серед яких обставин приходилось українським батькам переводити шкільний плєбісцит за українською мовою навчання — наводимо приклад села **Обарінців**, тернопільського повіту. Обарінський війт Микола Солянський не хотів підписати ні одної декларації. Батьки писали двічі жалоби до м-ства внутрішніх справ, до воєвідства і староства. Мабуть внаслідок тих жалоб оголосив цей війт оповістку, але вже в останніх днях грудня, та всеж таки не потвердив ані одної декларації.

Містимо це війтівське оголошення в цілости, не справляючи мовних похибок як документ війтівської самоволі.

OGŁOSZENIE.

Niniejszem podaję do powszechnej wiadomości, że ludność zamieszkująca na terytoryum gminy Obarzańce bez względu na narodowość, a ubiegającą cię w tutejszym Urzędzie gminnym o stwierdzenie Deklaracji szkol nych z językiem nauczania w szkolach powszechnych tutejszych a to w 4-ro klasowej w Obarzańcach j 1-dno klasowej w Chomach Jankowieckich, do której uczęszcza dziatwa mieszkańców gminy Obarzańce-Chomy, o ile reflektóje na legalizację tychże Deklaracyj przez gminę i muszą się wykazać następującemi dokumentami.

a) Wyciągiem Familijnym z Metryk urodzin co będzie dowodem, że dany Ojciec czy Matka, lub uprawiony opiekun posiada dziecko uczęszczające do szkoły w następnym roku szkolnym.

b) Dowodem Osobistym z Fotografią co da możność Zarządowi gminy zbadania czy dany Ojciec, Matka, lub Opiekun jest faktycznie mieszkańcem gminy Obarzańce z to względu na rozległość 7 dmiu kilom zamieszkania gminy przez mieszkańców.

Potwierdzenie Deklaracji przez Urząd gminy można uzyskać w dniu 29/12 lub 30/12 b. r. w godzinach urzędowych z tem jednak, że brak którego z omowionych Dokumentów spowoduje mnie do zaniechania legalizacji za Deklaracjach i odesłanie interesowanych do Sądu, Notarjatu, lub do Starostwa wmyśl § 8 ust. z 31/7, 1924 oraz rozp. Min. Sp. W. Osw. pub. z 7/1, 1925 lit. c.

Obarzańce dnia 27/12 1932

Solański

Zerwanie zniszczenie i t p. ogłoszenia urzędowego pociągnie za sobą odpowiedzialność pomyśli istniejących ustaw karnych.

Solański wójt
Печатка з написю
Sigillum communitatis Obarzańce

Це оголошення противорічить якраз тому законові і розпорядкові, на які саме покликується війт. 1) Бо не війт, тільки шкільний інспектор має провірювати справу дітей і взагалі важність декларацій. 2) На цеж має й потверджувати власноручність підписів війт, щоби батьки не потребували роздобувати доказових документів, бо війт і без того знає всіх мешканців своєї громади, а в сумнівних випадках мо

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 2. ЛЮТОГО 1933.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Фейлєтон мого приятеля.

(Присвята одній моїй знайомій.)

Андрій Ковшевич, що працює фейлєтоністом у „Вістях" — мій щирий приятель. За чотири фейлєтони в тиждень має 500 зол. платні, сидить в каварні і видумує. Пригоди, ситуації, сензації і криваві епізоди. Чим більше крови у фейлєтоні, тим кращий фейлєтон.

*

Андрій випив осьму чорну каву й викурив двацятьшесту папіроску „бандерільос".

— Знаєш, — каже — чоловіка може чорт вхопити. Третій день ходжу як божевільний, шукаю теми і не маю теми. А ця вся історія так мене розненрвувала, що трудно перо втримати.

— Яка історія? — питаю Андрія, бо він сказав це так, мов би я її переживав, а не він.

— Не знаєш? — допивав осьму чорну каву. — Ця історія з Жаною, бодай її не знаю що.

— Андрію, а тиж що? На Божу милість — ти за Жану? Щож вона таке зробила? Вийшла замуж?

— Знаєш — перехилився він недбало в льожі — якби не ця історія, то я сьогодні мав би фейлєтон. А так не маю фейлєтону, в редакції на мене верещуть, а я маю пошарпані нерви і питиму зараз девяту „чорну". І фейлєтону ще хоч три дні ніхто у „Вістях" не побачить...

І він стукнув об мармурну плитку столика черговим, двацятьосемим „бандерільос"

— Ну?

*

Історія виходила проста.

Жана це була дівчина, в якій Андрій кохався, ще поки оженився. Чому оженився з Асею, а не тамтою — проблема отверта і можете на цю тему комбінувати, що хочете.

Факт, що Андрій не забув Жани, а якщо поза подружжям є кохання, то він кохав її. І то надалі по штубацьки, як дітвак! Оце мріє, аж зжовкне, оце бахне вірш такий, що аж за жилку щось у серці сіпне, оце каже:

— Знаєш, я свою повість присвячую Жані...

В тісному гурті найщиріших приятелів, до якого належав і я, було відоме, що за Жаною він жалів, і що вважав її чимось таким, чого в ніякій жінці нема: Високий інтелект, широкий погляд, тонке почування...

— Це жінка — говорив він. — Вона казала мені: За пересічну людину не вийду замуж. А як вийду за непересічну, за поета, маляря, артиста, то весь буденний клопіт візьму на себе, щоб він ріс, а я біля нього От, жінка...

Не дуже ми там вірили в ці фрази, але я врешті сам почав його Жану вважати непересічним явищем. А ще як він впевнив мене, що коли хто ожениться з нею, то стане великою людиною і що він живе і творить нею, для того, щоби імпонувати їй — я іноді вірив у його слова:

— Знаєш, я ніколи не буду великим письменником. Моя дружина банальна. Якби так Жана була моєю дружиною...

Кінчив звичайно зітхом.

Цю Жану бачив він так мимоходом два чи три рази. І я знав теж, що він колись був на краєвій студентській конференції, що там зустрів її і не міг говорити з нею... „Мені отак уста затремтіли, зціпли, знаєш, я не хочу її зустріти, бо я не міг би з нею балакати" — жалівся мені і взагалі у всіх цих справах я був його довірений.

На Великдень цього року Андрієві фейлєтон справді вдався: фейлєтон на девять шпальт, і кожній шпальті — труп, крім цього десяток валік, а червоною ниткою пробігав крізь фейлєтон мотив кохання андалюзки з якимось пачкарем. Фейлєтон називався „Кров на писанці", а люди тільки ехкали і ґратулювали Андрієві. Ще ні в один свій твір не влив він був стільки посоки, що в цей, а публика кров любить.

Дістав ото Андрій святочне число „Вістей" (36 сторінок + 12 анонсів) зачеркнув свою „Кров на писанці" червоним олівцем, виписав адресу і бах! — післав Жані. Ще й білетик дописав: „Далекій-предалекій на доказ, що з думкою про неї працюю". Дивись — мовляв.

Це все я знаю з його оповідань, спогадів і зітхів.

*

Потім треба — каже Андрій і допиває вже десяту чорну — щоби я побачив її на Зелені Свята. Стою і дивлюся на похід на могили, коли це йде якась орґанізація. І Жана йде. Побачила мене. Я вклонився. Потім щось шепнула своїм двом товаришкам і ті звірилися на мене. А вона так дивилася і дивилася — я не міг очей відірвати. Вечором не міг у каварні всидіти. Нудило щось під серцем. Я не знаю, я кохав її. Я чув її очі. Я написав в листівку менш-більш того змісту: „Жано, не знаєш, що ділося в мені, коли я побачив тебе. Я бачив досі на рік 2—3 рази Тебе, а це так жахливо мало — задзвони (число телефону...), хочу з Тобою поговорити 10—15 сек. або завтра задзвони (телефон редакції) — Андрій." Потім я закликав одного портієра з портієрки, дав йому півтора зол. і казав віднести білет...

(Докінчення буде.)

же легко на місці провірити тотожність особи без документів. 3) Недостача якихнебудь документів не може бути причиною до відмови леґалізації власноручности підпису батька, бо до того ані закон ані виконний розпорядок не вимагає ніяких особистих документів.

Очевидно з тої причини внесено поновну жалобу до міністерства.

Троха інакше поступав війт зі Стібна, перемського повіту, Петро Зверковський. Зразу зовсім не хотів потверджувати підписів, а Паньковi Похировському заявив, що „по руску не умі читаць". Опісля під сильним напором батьків і матерей українських дітей потвердив підписи на 60 шкільних деклараціях. **Сімнацятьом громадянам не тільки не хотів потвердити підписів, але в додатку декларації сконфіскував.** Щойно 29. грудня 1932 р. вечором віддав шк. декларації 9 громадянам, але на кожній декларації **поперечеркував діти** в шкільному віці і таким чином їх уневажнив. Вісьмом батькам **сконфіскованих декларацій не віддав,** а Таціяну Зверковську, коли 12. XII. 1932. прийшла до начальника громади по свою декларацію, вдарив 2 рази в плечі, потрясуючи нею сильно і викинув з хати. Свідки: Сенько Чуба, Марія Ліхтарська, Анна Пійан і Анна Пахолок.

Проти цього внесено жалоби до староства і міністерства та досі без ніякого висліду.

*

ПОСИЛАЙТЕ ПІДСУМКИ ПЛЕБІСЦИТУ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ШКОЛАМИ У 1932 Р.

До кінця січня 1933 р. мали Повітові Плебісцитові Комітети зібрати матеріяли з усіх громад своєї области і поробити підсумки, а саме: 1) число внесених декларацій з кожної громади і за скільки дітей; 2) у яких громадах батьки виготовляли шкільні декларації, але не внесли і чому; 3) які громади не переводили шк. плебісциту і чому; 4) перепони та чи і як їх усунено; 5) інші завваги. — Де не було Повітових Плебісцитових Комітетів, там поодинокі громади мали переслати такі підсумки безпосередно до Правної Оборони при Головній Управі „Рідної Школи".

Надіслані матеріяли дають образ великанської праці і зусиль по повітах і громадах, великого заінтересування, а в багатьох випадках справжнього геройства у боротьбі за українську школу й українського вчителя.

На жаль — з деяких повітів і громад плебісцитові підсумки ще до нині не надійшли, — а деякі з тих, що надійшли, не зовсім повні і через те не можуть бути відповідно зужиткованi.

Звертаємо увагу, що підсумки плебісциту є не менше важні, як переводження самого шкільного плебісциту. І тому недобре роблять ті повітові чи місцеві діячі, що — не доцінюючи значіння підсумків — не зібрали і не надіслали ще досі плебісцитових зіставлень.

Тому прохаємо зробити це негайно, щоби матеріял можна було своєчасно використати, як слід.

У Львові, дня 1. лютого 1933 р.

Правна Оборона
при Гол. Управі „Рідної Школи",
у Львові, Ринок 10.

Як господарять москвофіли.

До чого довела народні установи невідповідальна господарка москвофільських провідників.

XI.

Як довго польські банки без вагання есконтували векслі Народнього Дому, з чого ком. Бачинський виплачував „Рольничому Союзові" велику щомісячну субвенцію, так довго все було в порядку. П. Липецький цілувався з Бачинським, аж тріщало.

Колиж банки перестали есконтувати векслі, скінчилася їх приязнь. „Рольн. Союз", що не мав ніяких членів, стратив і субвенцію, так, що вся його акція на провінції припинилася. Майже одночасно з тим пп. **Липецький, д-р Лисяк і Бартек Марков,** що творили „Рольничий Союз", **пересварилися з Бачинським на смерть.** Дійшло вкінці до того, що Липецький і д-р Лисяк **викинули Бачинського зі своєї „Аґрарної Партії",** так, що після того він лишився вже тільки з послом о. **Йосифом Яворським** і своїм вірним дорадником п. **Слезюком,** дир. Нар. Дому. Поза тим штабом **не має п. Бачинський ані одного офіцера, не то вояка.** Як не як, а навіть на таку „державно-творчу" партію трьох людей трохи таки за мало. Тепер зрозуміємо, чому п. Бачинський у цій прикрій ситуації вхопився з такою енерґією **за останню дошку рятунку,** якою стала для нього **„Русская Селянская Организація"** (представництво всіх москвофілів), доведена фатальною господаркою та нездарністю головачів „русских обществ" над беріг пропасти.

Було це саме на весну мин. року, коли „Русскій Ревізійний Союз" виплачував своїм урядовцям по кілька золотих що кілька днів, а в „Защиті Земли" було ще гірше. Припертий до стіни власниками вкладкових книжочок, дир. Солук заривав усюди, де тільки міг, хочби по кількадесять золотих, не жахаючись навіть тих протизаконних махінацій, про які донесено до прокураторії. Не зважаючи на всі ті заходи, **ситуація погіршувалася з кожним днем,** а виголоднілі урядовці, що вже не діставали ніякої платні, почали навіть відгрожуватися. Чиж дивно, що в таких вілносинах і **Солук ухопився зі свого боку за Бачинського, як за останню дошку рятунку?** Розуміється, за собою потягнув він і інші „русскі общества", в першу чергу „Русскій Ревізійний Союз", в якому був також головою. (Отже як директор „Р. Р. С." контролював Солук самого себе, як директора „Защити Земли"!).

Таким робом почалася та **солідарна співпраця,** яка й довела до **„культурно-економічного зїзду",** скликаного до Львова на день 29. червня мин. року. На тому зїзді панове з „Русскої Сел. Орґанізації" не тільки не обкидали гнилими яйцями п. Бачинського, як передше все погрожували, але навпаки — всі з ентузіязмом про нього висказувалися і з певністю булиб його носили на руках, якби він був появився на салі у відповідному моменті.

Зїзд той, як і можна було надіятися, не обмежився тільки до промов львівських „патріотів" та провінціональних делеґатів. Він виділив із себе **перманентний культурно-економічний комітет,** який мав за завдання взяти у свої руки керму над усіми „русскими" товариствами. Комітет той утворили **делеґати всіх львівських „русских обществ".**

Розуміється, що на голову того поважного комітету довго шукали відповідного, достойного громадянина. А такого сама доля їм післала. Ним був п. **Третяк,** б. сеніор Ставропиґії, що то „потерпів за ідею", бо його три роки тому звільнили передвчасно зі становища судді зовсім не з національно-політичних мотивів. Він вславився теж як добрий господар у Ставропиґії, він і незлий правник. Бо коли його спенсіонували, він, не маючи що робити, звернувся до „общества Качковського", аби йому дали заступство спірних справ, які мав вести як субститут одного адвоката-жида. І вже першу справу проти „Сель-Робу" повів Третяк так, що програв її відразу в першій інстанції. Але зате порахував собі ок. 130 зол., хоч д-р Павенцький, як заступник противної сторони, взяв тільки 30 зол. Значить: п. Третяк уміє числити, а це треба цінити! Зрештою докази, що п. Третяк уміє числити, подає він і донині. Ось недавно попросив він одного члена з управи „Защити Земли", аби він зажадав для нього на засіданні Надзірної Ради 15 зол. денно титулом тантієм. Хоча становище голови Надз. Ради — велика почесть, проте не шкодить діставати денно 15 зол. за „правні поради". Надз. Рада після дискусії рішила признати п. Третякові 8 зол. денно, як на збанкротовану „Защиту Земли" хіба доволі.

Здавалося, що при таких даних п. Третяк буде ідеальним головою культурно-економічного комітету. А тимчасом горе. Бо найшовся ще достойніший муж, який в останніх часах заняв його місце, обнявши провід того комітету. Мужем тим є знаний уже нам редактор „Русского Голосу" п. **Сірко-Білинський** (псевдоніми: Каренін і Бондаренко), що, як виявилося, має ще більші заслуги для „ідеї", як п. Третяк. Докладний опис його „лицарських подвиґів" на Закарпатті в Мукачеві (на основі судових актів) залишаємо на пізніше, тут тільки відмітимо, що п. Сірко-Білинський, вернувши із Закарпаття не по своїй волі до Галичини, думає, що люди про ту його справу зовсім забули. Про великий дар „політичної орієнтації" п. Сірка-Білинського згадували ми вже в попередніх числах у звязку з „напрямними", що присвічують йому при редаґуванні „Русского Голосу". Що він мистець у добуванні гроша, видно м. ін. і з того, що набрав у „Защиті Земли" позичок на суму 3.—4.000 золотих, а зате мовчав завзято в „Р. Г." про руїнницьку господарку в тій установі. Вмів він також добувати по 50 зол. місячно від „Общества Качковського" за „обявленія" в „Русскім Голосі" і тому не писав нічого і про те „общество".

Комуж було обняти провід культурно-економічного комітету, як не п. Сіркові-Білинському? Тимбільше, що переговори він уміє добре вести, як це зараз побачимо.

Євангелики між собою.

Пересторога.

У звязку з появою в „Ділі" (ч. 238) статті „Євангельські хлібоїди" Союз Українського Еванг. Реф. Громад, аби себе оправдати, подав від Пресвитерії СУЄРГ у свому органі „Сіяч" (ч. 3—4), підписану пастором П. Ч. Кратом таку пересторогу для своїх членів: „До Союза Українських Єв. Реф. Громад не належать: пастор В. Федів і В. Червінський з Коломиї. У звязку з тим, що згадані пани розпускають про наш Союз неправдиві вістки і що вже дехто впав жертвою їх, остерігаємо членів наших громад перед ними".

У відповідь на цю „пересторогу" заявляю, що ця пересторога зайва, бо я ніколи і ніде не афішувався приналежністю до цього Союзу, хіба, що провідникам того Союзу залежало лише на тім, аби мене очорнити та мати змогу свій нічим неоправданий крок (останній акцес) на кого іншого зложити.

Заявляю, що для мене булоб соромом належати до такого Союзу, до якого належать такі „примірні пастори, котрі, побираючи платні від евангельського світа, рівночасно переговорюють з львівською гр.-кат. Консисторією дотично повороту до католицької Церкви. (Тут певно йшло пасторам про добрі парохії). Мені соромно належати до такого Союзу, якого члени ведуть розводові процеси зі своїми жінками, якого члени мають за собою кримінальні справи, а самі беруться вчити моралі інших. Мені соромно належати до такого Союзу, якого члени цілих три роки боролись за усамостійнення українського еванг. реф. руху, а тепер за якісь там марні обіцянки забули нараз, що така залежність ніколи не може створити незалежности.

Дотично закиду, що дехто з членів СУЄРГ впав жертвою розповсюджуваних мною неправдивих вістей про той Союз заявляю, що я ніяких неправдивих вістей не ширив, а спитаю лише, чи доконання згаданого акцесу (про що найперше написала „Jednota", organ Polskiego Kściola Ewang. Reform. w Warszawie) в розумінні ініціяторів згаданої злуки значить „упасти жертвою"? Я уважаю, що це не жертва, а тільки доказ, що — як писало „Діло" — „евангельські пастори обіцюють своїм вірним „Царство Боже", а для себе горнуть гроші і коштом вірних запевнюють собі вигідне життя та служать тому, хто більше платить".

На цьому місці остерігаю всіх перед матеріяльними стратами, які можуть понести, кооперуючи з панами з СУЄРГ. Передовсім остерігаю всіх місійних робітників, яких би ті панове анґажували до праці, щоб дотично платні зробили правні застереження. Бо коли хтось з місійних робітників не піде по їхній лінії та не одобрює їхніх промахів, то ті панове мовчки перестають платити за працю, а вкінці зрікаються проводу, передають його іншій особі, а самі зрікаються всякої відповідальности, говорячи: „Що з мене візьмеш?", як виказує хочби справа в коломийському городському суді ч. С. І. ІІ, 346/32. Дальше перестерігаю всіх тих, у кого би п. Крат хотів харчуватися, аби казали собі згори платити за харчі, якщо не хочуть

найдатися на неприємности, бо п. Крат звик затягнути з платою за харчі і три місяці, а вкінці переноситься на харч деінде, кажучи, що його забивають, даючи багато їсти, а в додатку все варене.

Панове з СУЄРГ, аби приєднати собі членів, обіцюють вірним великі зиски за висилку їм до Канади саджениць, оріхів, а коли приходиться платити за оріхи, то треба мирових судів, чого доказом мировий суд між п. П. Кратом і Федором Фесюком з Воскресінець.

Панове пастори з СУЄРГ уміють присвоювати собі доляри, які присилано з Америки евангельським вірним титулом позички чи запомоги, з яких лише частину виплачували тим, кому вони належались, а решту задержували собі, як це було з грішми, призначеними для Ф. Фесюка з Воскресінець і Романа Квасюка з Молодятина.

Керманич Союзу УЄРГ замовляє ріжні вишивки, запевнюючи добрі зиски, забирає і висилає товар на руки своєї рідні в Канаді, а опісля не платить за побраний товар і доводить до судових процесів, як виказує ч. спр. С. I. II. 351/32. Буває і таке, що як хтось має звязок з якимись загр. торг. фірмами щодо збуту вишивок, то п. Крат старається підступом здобути адресу тих фірм, куди опісля висилає свій, тут за безцін куплений товар та цим способом дотичній особі відбирає джерело заробітку. І ще багато подібних фактів можнаб навести, та з огляду на те, що це забралоб багато місця, остерігаю всіх перед такими „носіями Царства Божого". Передовсім роблю обережними позаколомийські округи, де ці панове починають свою кирининцьку працю, щоб перш, поки з ними навяжуть які звязки, поінформувались про них, хто вони такі, яка їх ціль та яка їх вартість. Наприкінці заявляю, що за правдивість усього поданого тут беру повну відповідальність. Українські часописи прошу це передрукувати для добра загальної справи.

Василь Червінський, Коломия,
секретар Союзу Українських Еван. Реформ. Християн.

Уряд Гітлера в Німеччині.

ДАЛЬШІ ЧЛЕНИ КАБІНЕТУ

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. Міністром райхсвери в кабінеті Гітлера став генерал барон Вернер ф. Бльомберг, один з найвизначніших німецьких старшин. Від 1. жовтня 1929 р. був фактичним шефом штабу Райхсвери, будучи начальником т. зв. трупенамту. Став теж командантом 1-го корпусу піхоти, стаціонованого у Східних Прусах. Генерал ф. Бльомберг є добрим знавцем російських відносин і прихильником німецько-радянського зближення.

Герінг іменований міністром без теки і комісарем республики для летунства. Рівночасно обняв становище комісарного віцеміністра внутрішніх справ у Прусії.

Міністерство справедливости досі не обсаджене. Теку цього міністерства резервують для евентуального представника центрум у кабінеті Гітлера. З центрум Гітлер веде теж переговори.

Комісарем республики для затруднювання безробітних залишився д-р Гереке.

ПЕРЕД ЕКСПОЗЕ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. Конвент сеніорів рішив учора відложити скликання райхстагу аж до часу порозуміння з урядом. Райхстаг буде скликаний на день, коли канцлер Гітлер рішиться виголосити програмове експозе.

ВНЕСЕННЯ НА НЕДОВІРЯ.

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. Комуністична фракція зголосила в райхстагу внесення на недовіря урядові Гітлера. Подібне внесення приготовляють соціял-демократи.

ОВАЦІЇ ДЛЯ ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. В урядовій дільниці біля Вільгельмштрасе зібралась вчора юрба гітлерівців і зробила велику овацію канцлерові Гітлерові, що переїздив з своєї домівки Кайзергоф до канцелярії республики. Вечором гітлерівські штурмові відділи уладили похід з ліхтарнями в честь президента Гінденбурга з приводу створення кабінету Гітлера.

ГОЛОСИ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

Кабінет Гітлера приняла преса як знак цілковитої зміни дотеперішнього курсу німецької політики. Всі часописи без ріжниці політичної закраски підкреслюють велику відповідальність яку взяв на себе Гінденбург, ангажуючися в найвищій мірі в розвязці кабінетної кризи. Часописи, зближені до т. зв. гарцбурського фронту, витають кабінет Гітлера як символ одноцілого національного фронту.

„Дайтше Альг. Цтг." говорить виразно про згоду між Гінденбургом і Гітлером. Публична опінія Німеччини не відмовить Гітлерові прав прислугуючих йому як провідникові найбільшої партії. Найважнішою причиною уступлення Шляйхера була невдачна спроба приєднати гітлерівський рух для уряду.

„Берзен Цтг." називає новий уряд мечем національної єдности, підкреслюючи, що обоз німецького націоналізму взяв на себе важне завдання перевести державний корабель поміж рафами зовнішньо-політичної небезпеки і внутрішньої господарської кризи аж до останнього наступу на версайський трактат.

„Берлінер Тагеблят" і „Фосіше Цтг." з натиском вказують на відповідальність Гінденбурга за дальший хід подій. Оба часописи звертають увагу на небезпеку, яку зміна курсу політики може викликати в теперішньому укладі суспільних відносин Німеччини.

Соціялістичний „Форвертс" пригадує президентові Гінденбургові, що він відповідає за вдержання конституції, бо уряд Гітлера, якщо не дістане парляментарної більшости, мусить уступити. Колиж всетаки пробував би вдержатися при владі, повстане ситуація, в якій трудові маси будуть приневолені кинути на терези всі свої сили.

Врешті гітлерівський „Ангріф" пише: Витаємо нашого провідника, однак в імя справедливости мусимо рівночасно згадати про фельдмаршала Гінденбурга, що укоронував діло свого життя, обєднуючись з німецько-національною молоддю.

ГОЛОСИ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

ПАРИЖ, 31. I. ПАТ. Вся преса обговорює факт обняття Гітлером становища канцлера. Більшість часописів є тої думки, що Гітлер міг дійти до влади завдяки значним уступкам в користь інших партій, заступлених у кабінеті. Преса бачить у цьому чинник поміркування в майбутній політиці Німеччини. Міністри не є чейже васалями провідника націонал-соціялістів і зможуть ослабити деякі потягнення, які Гітлер схоче форсувати в закордонній політиці, щоб оправдати неможливість їхньої реалізації. Присутність Нойрата як міністра закордонних справ позволяє думати, що не буде глибших змін у німецькій закордонній політиці. Всежтаки преса не скриває небезпек ситуації, яка поставила Гітлера на переді уряду.

„Фіґаро" підкреслює, що загранична політика Гітлера є великою небезпекою й побоюються демонстрацій на східній границі згідно з програмою націонал-соціялістів. „Ле Пті Парізіен" зазначує, що Гінденбург і Папен навмисне піддалися тій небезпечній спробі правління.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ.

Новий кабінет республики відбув учора перше засідання під проводом Гітлера. Премієр підкреслив у довшій промові, що в теперішньому кабінеті національної концентрації обєдналися національні сили Німеччини, зясував основи своєї політики та становище супроти райхстагу. Комунікат підкреслює, що дискусія виказала повну згідність усіх членів кабінету.

——o——

Гітлерівці проти версайського трактату.

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. Націонал-соціялістична партія оголосила в басейні Сари проклямацію, в якій заявляє, що постанови версайського трактату важать над басейном Сари подібно як над іншими німецькими землями, творячи непереможну запору для порозуміння між народами. Сильніше ніж досі, заявляє проклямація, треба взятися до усунення тієї запори.

Б. цісар Вільгельм збирається до Берліна.

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. Повідомляють із Амстердаму „Гет Фольк" подає, що б. цісар Вільгельм купив на днях чотири великі самоходи марки Мерцедес. Князь Генрик Мекленбурський виїхав уже одним самоходом до Берліна, забираючи зі собою багажі б. цісаря.

Соціялісти в обороні конституції.

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. Соціял-демократична партія і професійні робітничі союзи видали проклямації до загалу робітників, заявляючи між іншим, що ведуть боротьбу на строго конституційній основі та протиставляться всіми способами нарушенню урядом конституції. Відозва кінчиться закликом до дисципліни та єдности. Провідні робітничі організації остерігають своїх членів перед марнуванням сил на розпорошену акцію.

Комуністи стріляють гітлерівців.

БЕРЛІН, 31. I. ПАТ. Ґрупу націонал-соціялістів, що брала участь у маніфстаціях на Вільгельмштрассе й вертала крізь дільницю Шарльоттенбург, заатакували стрілами комуністи, укриті в кількох домах. Сержант, що командував віддiлом поліції для охорони гітлерівців, умер від пострілу в груди. Поліція замкнула околиці кордоном і перешукала всі доми. Досі не зловили ніодного напасника. Кривава стрілянина була теж в Ораніенбурзі під Берліном, де прийшло до сутичок між гітлерівцями й комуністами.

Крім сержанта застрілили комуністи на Шарльотенбурзі одного з командантів місцевої націонал-соціялістичної штурмівки. Крім того дві особи потерпіли рани. Стверджено, що на стріли комуністів націонал-соціялісти відповіли з револьверів

Военна рада Мусолінія.

Римська преса подає вістку, що дня 2. лютого ц. р. збереться у венецькій палаті велика военна рада під проводом Мусолінія. Рада стоїть очевидно у звязку з останньою подорожею югославянського короля до Румунії та з будовою мосту на Дунаю, що має лучити обі сусідні держави. На думку італійської преси міст має стратеґічне значіння і має служити в першій черзі до перемаршу румунських військ на сербський бік на випадок італійсько-югославянської війни.

Проти більшовицького ярма.

Пресові аґенції в Берліні і Льондоні подають, що біля Ростова над Доном прийшло до великих заворушень у звязку з наказом, який виселює значну частину місцевих селян. Військові відділи сильно опорожнюють села і забирають людей, мущин і жінок. Серед кубанських козаків вибух теж зорґанізований опір, наслідком чого переведено жорстоку пацифікацію. Видано смертний присуд на 600 осіб. Виселено з того району 1.500 родин.

Повідомляють теж про повстання селян на Сибірі, а саме в районі залізничої лінії Новомиколаєвск-Барнаул. Оголошено стан облоги. Коло Миколаєвска йдуть бої, в яких бере участь кільканадесять тисяч селян. Успіх повстанців пояснюється тим, що деякі військові відділи перейшли до них. З Москви мають відійти на Сибір значні військові сили. Тимчасом повстанці звернулись до всего населення Радянщини з покликом, щоби скинуло більшовицьке ярмо.

——o——

Комуністи демонструють.

ЛЯЙПЦІҐ, 31. I. ПАТ. Без огляду на поліційну заборону комуністи пробували зробити демонстраційний похід вулицями. Юрби безробітних збиралися в середмістю з окликами проти уряду. Коло ратуша прийшло до сутички з поліцією, яка розігнала демонстрантів. Подібні демонстрації були в ріжних саксонських містах.

——o——

В Румунії кипить.

В цілій Румунії вибухають студентські заворушення, що є звичайно вістунами більших внутрішньо-політичних потрясень. В Ясах студенти зажадали від бурмістра негайного збурення жидівського мешкального дому, що находиться біля церкви. Коли бурмістр дав відмовну відповідь, студенти, числом 100 осіб збурили дім протягом години. Жандармів, що пробували інтервеніювати, обкидали камінням.

В Браїлі члени „залізної гвардії" знищили народній дім соціял-демократичної партії. Прийшло до сутички з моряками, що находилися якраз у домі, причому по обох сторонах було багато ранених.

Також в Кишиневі були заворушення. В Букарешті були минулої неділі численні віча урядовців, залізничників і вчителів з протестом проти обнижки платень.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

†

Поминальне Богослужения
за спокій душі
бл. п. ПЕТРА КОПАЧА
емер. урядовця Самоуправ. Виділу, б. старшини УГА відбудеться в пятницю 10. II. 1933, год. 8. в церкві св. Петра й Павла.

НОВИЙ УРЯД У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 31. I. ПАТ. Новий уряд утворився нині. Його склад такий: президент ради міністрів і міністр краєвої оборони — Даладіє, справедливість — Пенансіє, закордонні справи — Поль Бонкур, внутрішні справи — Шотам, фінанси — Жорж Бонне, бюджет — Лемуре, фльота — Лейґ, торг. фльота — Фрот, освіта — Де Монзі, праця — Франсоа Альбер, кольонії — Альбер Саро, летунство — Пер Ко, платні та ренти — Міле, публ. здоровля — Данелю, почта й телеграф — Льорен Ена, торговля — Сер, прилюдні роботи — Паґанон, хліборобство — Кейй.

ПОМЕР ҐЕЛЬСУОРТІ.

Льондон, 31. I. ПАТ. Славний англійський письменник, лавреат Нобелевої нагороди в 1932 р., Джон Ґельсуорті, помер нині рано в 15. год. не відзискавши притомности. Родився 14. серпня 1867 р.

Страйк студентів.

ПАРИЖ, 31. I. ПАТ. Еспанська федерація студентів проголосила вчора страйк, солідаризуючися зі страйком студентів інжинірної школи. Студенти домагаються відкликання кількох професорів.

Нова данина в Радянщині.

МОСКВА, 31. I. ПАТ. Уряд СРСР. наложив на населення одноразову данину на мешкальне будівництво та на культурні потреби сіл і міст. Висота данини ріжна, залежить від висоти зарібків і клясового характеру платника. Найвищу данину мають платити торговці й кулаки.

ЗАМКНУЛИ МІНІСТЕРСТВО.

БУДАПЕШТ, 31. I. ПАТ. З причини грипи, на яку захоріла більшість службовців м-ства гонведів, міністерство замкнули на три дні.

БУДАПЕШТ, 31. I. ПАТ. 38-літній посол із урядової партії Ґальфі випав із вікна з 4-го поверху та згинув на місці. Причиною цього був наглий заворот голови після перебутої грипи.

Заява.

В звязку з останнім виступом „Нашого Прапору" у висліді полеміки між ред. Осипом Боднаровичем а ред. Іваном Кедрином, заявляємо, що цілу справу передаємо під осуд мирового суду, внутрі Т-ва Українських Письменників і Журналістів у Львові.

Часописну полеміку, яка на нашу думку, не повинна ніколи переходити меж громадянської та журналістичної етики, а в яку втягнено нас проти нашої волі, вважаємо неморальною і крайно шкідливою.

Голіян Роман, Лепкий Лев, Пашківський Роман.

У Львові, 31. січня 1933.

*

Прилучаюся радо до повишої заяви, передаючи й свою справу для розгляду того самого суду. До тої „полеміки" теж втягнули мене силоміць та всупереч здоровому розумові: чиї враці п. Боднаровича не чув, ані з неї звіту не писав, за його вірність битися відразу не хотів, радий був кожне спростування без ніякого „примусу" помістити, і тому весь той шум, лайки та образи вважаю виключно висилом хворих нервів та своєрідних наших „публіцистичних" метод...

А проте відношуся з великим скептицизмом до практичної вартости вирішування якихнебудь конфліктів з п. Боднаровичем громадянським шляхом, тому, що маю вже один повчаючий досвід за собою: п. Боднаровича поклику вав я вже раз на мировий суд, він зобовязався скласти у пресі заяву, яку сформулував той суд та на яку я погодився, того зобовязання не дотримав, а тепер, по році, виписує знову речі, особисто оклеветуючі мене та цілком протилежні до колишньої своєї заяви. Якже з цією людиною „мирово" полагоджуватися?!

І. Кедрин.

ЗАЛІЗНИЧИЙ СТРАЙК В ІРЛЯНДІЇ.

БЕЛЬФАСТ, 31. I. ПАТ. До залізничого страйку в півн. Ірляндії приступило 5.000 службовців.

АЛЬПЕЙСЬКИЙ ЛЕТ.

ВІДЕНЬ, 31. I. ПАТ. Австрійський аероклюб організує 16. і 21. травня ц. р. перший міжнародній альпейський лет. Лет складається з двох частин: зоряного лету до Відня та 3-денного полету над Альпи.

АМЕРИКА ОБНИЖИТЬ ДОВГИ.

Зачувати, що Америка схильна обнизити воєнні довги на 80 проц. Англія домагається 90 проц. знижки.

НОВИНКИ

— ДО ВПОВ. ЛЬВІВСЬКИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ! Для вигоди наших передплатників у Львові будемо від 1. лютого ц. р. присилати інкасента за передплатою до дому. Йому можна вручити передплату за посвідкою з печаткою Адміністрації.

— Концерт, присвячений памяти Миколи Лисенка з нагоди 20-ліття його смерти уладжує Музичне Т-во ім. Лисенка у Львові 8. лютого ц. р. у вел. салі власного будинку, Шашкевича 5. Початок год. 8. веч. Програма концерту, що буде попереджений рефератом, складається в більшости з незнаних або дуже мало знаних творів Лисенка. Виконавці: Одарка Бандрівська (сопран), В. Барвінський (реферат), М. Колесса (диригент), Е. Перфецький (скрипка), Р. Савицький (фортепян) і „Львівський Боян". При фортепяні Анатоль Кос і д-р Нестор Нижанківський. Подробиці в афішах.

— На увагу приїзжим до Берліна. Українське Бюро повідомляє: В 1933 році відбудуться в Берліні такі вистави: 1. Сільсько-господарська вистава 28. I.—5. II. 2. Інтернаціональна автомобільна вистава 11—23. II. 3. Фахова вистава новинок і торгу 18—26. II. 4. Вистава під назвою „Жінка" 18. III.—23. IV. 5. Кулінарська вистава 25—31. III. 6. Водноспортова вистава 30. III.—9. IV. 7. С.-Г. вандрівна вистава 20—28. V. 8. Городна вистава 20—28. V. 9. Радіовистава в серпні. 10. Вистава „Боротьба з небезпеками" в жовтні. Всі ці вистави відбудуться у виставовому павільоні при Кайзердамі. Зміна реченців не виключена. Провідники з рядів українського студентства будуть стояти відвідувачам до диспозиції.

— Дискусійний вечір відбудеться в середу 1. лютого в год. 6.30 веч. в домівці Українського Технічного Т-ва (Ринок 10). Дискусія відбудеться над формою і змістом ч. 1. „Технічних Вістей", органу УТТ. Дискусію започаткує інж. Мілянич. Просять членів Т-ва численно явитись і взяти участь у дискусії.

— Найважніші проблеми суспільної опіки обговорить реф. В. Целевич від Українського Краєвого Т-ва опіки над молодю — в домівці „Української Бесіди" при вул. Рутовського — в пятницю, дня 3. лютого в 18. год. Хто цікавиться питаниями суспільної опіки зволить прибути. — По рефераті дискусія.

— На волі. Інж. Юліян Воробкевич, арештований перед кількома тижнями після повороту з Данціґу, вийшов з львівської вязниці на волю 24. I. ц. р.

— Помер перед розправою. У вівторок мала відбутися перед судом присяглих у Львові розправа проти Фел. Станкевича, обвинуваченого в убивстві. Перед самою розправою Станкевич помер, занедужавши на скруг кишок.

—З життя канадійських українців. Як повідомляє вінніпеґський „Український Голос", підчас українського зїзду в Саскатуні 28. грудня на вечірній програмі відбулися змагання в красномовности між представниками студентських кружків з Вінніпеґу, Саскатуну й Едмонтону. Перше місце в красномовности судді змагань признали панні Ользі Кравчук, представниці кружка „Прометей" з Вінніпеґу, друге панні Софії Савка, представниці Студентського Кружка ім. А. Кошка з Едмонтону, а третє Федькові Марковському, представникові кружка „Каменярі" із Саскатуну. Панна Кравчук говорила на тему: „Свято Української Держави", панна Савка говорила про обовязки українки, а Федько Марковський про обовязки українця. Панну Кравчук, як найкращу бесідницю, нагороджено трофеєм-чашою, яку вона привезла кружкові „Прометей" як доказ своєї побіди й на заохоту будучим учасникам в змаганнях красномовности.

— Нафтовий синдикат у Львові виповів службу своїм 58 службовцям із днем 1. травня 1933. Коли до цього часу не буде відновлена умова між нафтовими промисловцями та синдикатом 58 родин остане без хліба.

— Автобусовий страйк у Польщі. Зачувати, що з днем 1. лютого застрайкує в усій Польщі 2.500 автобусів. 1-го лютого мав увійти в життя закон про обезпечення автобусів і пасажирів. Асекураційні т-ва зажадали за обезпечення по 1.100 зол. від автобусу.

— За шпигунство. В окружному суді в Чорткові відбулася нагла розправа проти Петра Кащуковського, Анелі Курасової і Антона Мудрика, обвинувачених у шпигунстві в користь сусідної держави. Кащуковського засудили на кару смерти, Мудрика на 6 літ вязниці, а справу Курасової переказали звичайному судові. Президент республики скористав з права ласки і смертний присуд Кащуковського перемінив на кару досмертної вязниці.

— Камяниця вилетіла у повітря. В Руді на Шлеську в копальні вилетів у повітря котел амоняку. Сусідній дім, у якім була галя машин, завалився. Під звалищами є чимало вбитих і ранених.

— Спортова судова розправа. У краківському суді відбулася розправа проти судді копаного мяча Ґотліба. Він закинув другому судді Зайдлерові, що його перекупила львівська „Поґонь" і він вів сторонничо змагання Поґоні з ЛКС. Суддю Ґотліба засудили на 14 днів арешту із заміною на грошеву кару.

— Землетрус. Північну Грецію навістив сильний землетрус. Були великі шкоди.

— Найвизначніші світові шахісти. Часопис „Вінер Шахцтґ." оголосив свого часу плебісцит для своїх читачів, хто із сучасних шахових мистців найбільший. Кожний сучасник голосування укладав листу з 10 назвищ. Недавно оголошено такий вислід: 1) д-р Альохін 4.282 голосів, 2) Капаблянка 3.920, 3) Німцович 3.432, 4) Боголюбов 3.412, 5) Шпільман 2.582, 6) Фльор 2.321, 7) Еве 2.098, 8) Каслан 2.051, 9) Рубінштайн 2.039, 10) д-р Відман 1.680, 11) д-р Тартаковер 1.419, 12) Султан Кган 1.189, 13) Штольц 609, 14) Марочі 483, 15) Беркер і Ґрінфельд 379.

— Доляр знищиться за 8 місяців. Американський державний скарбник повідомив, що доляровий банкнот іде так скоро з рук до рук, що за 8—9 місяців до непізнання знищений або подертий. Пятка має довше життя, видержить рік, десятка півтора року, затє тисячка видержить майже вічно — певне тому, що в мало яких руках найдеться.

Наші Впов. Передплатники діставатимуть від тепер часопис щодня, також у неділі і свята.

МІСЯЧНА ПЕРЕДПЛАТА 5 ЗОЛ.

Просимо вирівнювати залеглости і надсилати передплату.

‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 17. XII. 1932 помер бл. п. **о. Михайло Проскуриницький**, парох у Бабинцях, духовний дек. Кудр. в 66 р. життя, а 46 священства — помер на клініці у Львові. Був це дуже ревний душпастир, а притім правдивий і вірний син неньки-України. Не було сходин, зборів і віча, де покійний не забирав би слова і промовляв все так річево, що промови покійного мали великий вплив. Великий жаль лишив у своїх парохіян, конфратрів і всіх тих, що його знали. В. Й. П.

З театру.

Кооператива Український Театр у Львові (Театр ім. Тобілевича) „БОЯРИНЯ", драматична поема Лесі Українки. (Саля Театру Ріжнородностей).

Песу цю виставив наш театр із пієтизму для нашої великої письменниці, що все життя мріяла про театр і не мала до нього щастя. Недостача нових рідних пес приневолює наших артистів завертати до давніх творів і то навіть таких, що не можуть рахувати на широку популярність.

„Бояриня" це кілька ліричних сцен звязаних тільки одною думкою. Думка заступає тут драматичну акцію. Туга молодої жінки за рідним краєм належить до улюблених тем лірики Л. Українки. Це один із тих мотивів в українській літературі, що дав неоднин ліричний архитвір і тисячі слабесеньких переспівів тої самої нотки.

Істнує й досі легенда про Лесю Українку як драматурга. Вона відчувала глибоку потребу вживляти свої мрії в дієві особи та писала песи. Та всі вони здебільша драматичні поеми. Німці мають окрему назву „книжкова драма" на означення твору, якому бракує необхідних елементів для сценічної життєздатности і сама ця назва найкраще підходить до драм Лесі Українки.

Театр це світ дії. Л. Українка мала наскрізь контемплятивну уяву і не вміла змальовувати живих людей в їхній боротьбі з життєвими конфліктами. „Бояриня"— дуже характеристичний твір для неї: — вона передає у ньому тільки одну струну своєї душі і то ледви в одній, напів живій постаті.

Можна залишити на боці думки про анахронізм самого сюжету. Модерні люди, серед зовсім інших обставин, теж можуть і нині тужити у Москві за Києвом, не маючи змоги змінити місце свого побуту. Та на сцені туга або нудьга мусить проявлятись низкою вчинків, подій, конфліктів — пригадаймо хоча би „Самотних людей" Гавптмана або „Жінку з моря" Ібсена.

„Бояриня" не втратила би нічого на своїм враженню, якби пропустити з неї ще дві сцени і зробити коротенький фрагмент, що міг би йти поруч іншої короткої песи.

Наші артисти мали нелегке завдання. П-ні О. Кривіцька у головній ролі добула зі себе всі потрібні тони ніжности, створивши шляхетну постать. П. Бенцаль був не менше симпатичний. Решта виконавців: п. Посацька, Слюзарівна, Радванська і Теплий пробували піддержати загальний настрій, що не було легко у такій песі.

м. р.

УКРАЇНЦІ!

КУПУЙТЕ ТОВАР ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ.

СПОРТ.

З УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО ЖИТТЯ В КАЛУШІ.

Спорт. Т-во „Чайка" в Калуші відкрило дня 15. січня ц. р. совганку на спеціяльно до тої цілі вирівняній площі, положеній в середмісті Калуша. Совганка ця завдяки свому вигідному положенню, електр. освітленню та дешевости користується щораз то більшою фреквенцією, головно молоді. При тому слід замітити, що українське спортове життя у Калуші, якого зорганізованим виявом є в першій мірі Т-во „Чайка", у зимовому сезоні не завмерло, але навпаки — члени Т-ва управляють зимові спорти, а передовсім лещатарство, до якого розвитку Калуш і його околиці мають просто ідеальні умовини, а також пінг-понг, в котрій то грі „Чайка" у м. році здобула друге місце — перед польською, а після жилівської пінг-понгової дружини.

Дня 22. січня ц. р. відбулися чергові річні заг. Збори Спорт. Т-ва „Чайка", на яких вибрали новий виділ на рік 1933-34. У склад виділу увійшли: мгр. Ів. Аронець — голова, інж. Бариш — заст. голови, мгр. Вол. Ничай — секретар, дир. Яр. Рубчак — скарбник, Ол. Кочан і Яр. Кавшівна — господарі, Л. Бариш і В. Супрун — члени виділу. До контр. комісії вибрані: Ф. Біленький, І. Люпуль і П. Максимяк.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 31. I. 1933 р. за масло експортове та десерове пріма 2·20 зол., за літру молока 15—17 сот., літру сметани 0·00 зол., копу яєць 5·20—5·40 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Четвер, 2. II. год. 3.15 попол. „Фавст" оп. Гуноа (виступ Марії Сокіл, дир. Ант. Рудницький).

Четвер, 2. II. год. 7.30 веч. „Розбійники".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 1. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джія" (Абон. 5).

Четвер, 2. II. год. 7.30 веч. „Джім і Джія".

Кіна.

АДРІЯ: „Парада кохання".
АПОЛЬО: „Чар її очей" (Дж. Гейнор).
АТЛЯНТІК: „Безприютні".
КАСІНО: „Чемп" (із Волесом Бері).
КОЛІСЕЙ: „Ніч у Шікаго", ревія „Арабські авантюри".
КОПЕРНИК: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".
МАРУСЕНЬКА: „Жінка з бічної вулиці", „Слім і Грім при війську".
МІРАЖ: „Непотрібна".
ОАЗА: „Голос молодости" та ревія.
ПАЛЯС: „10 проц. для мене".
ПАН: „Ц. к. команда сердець".
ПАСАЖ: „На піднебесному шляху" та додатки.
ПРОМІНЬ: „Гаі-Тан" і комедія.
СТИЛЕВЕ: „Веселий поручник" і ревія „Веселий сверщок".
УТІХА: „Капітан Гвелен" і ревія.
ХИМЕРА: „Геґенна жінки".

Закордонне радіо.

Середа, 1. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 17.00 Спів, 19.20 Орг. твори. **Бреслява** (325) 18.25 Пісні (Кон — бас), 21.10 Вес. пісеньки, **Міляно** (331,4) 17.00 Спів, 20.30 Комедія, **Штрасбург** (345,2) 14.05, 18.00, 21.30 Концерт. **Ляйпціґ** (389,6) 11.30 Музика, 20.00 „Іфігенія в Тавріс" оп. Ґлюка, **Лянґенберг** (472,4) 12.00, 13.00 Концерт, 20.00 „Музік ум Зузі" муз. ком. Ґріна, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.20 Фортепян, **Рига** (525) 16.10 Пісні, 17.00 Кляс. концерт, 19.00 „Ю-Ю" оп. Офенбаха, **Будапешт** (550,5) 17.00 Циг. орхестра, 19.50 „Гофманові казки" оп. Офенбаха. **Харків** (937,5) 10.30, 18.40 Концерт, 13.15 Звукозаписи, 15.15 Український концерт, 18.00 Мист. трансм., **Париж** (1724,1) 22.00 Симфон. концерт.

Четвер, 2. лютого 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, **Бреслява** (325) 16.10 Твори Лео Фаля, **Міляно** (331,4) 21.00 Опера. **Штрасбург** (345,2) 21.30 Симф. концерт, **Гельсінґфорс** (368,1) 18.40, 19.05 Спів. **Букарешт** (394,2) 19.30 Опера. **Білгород** (429,7) 15.00 Звук. оперетка „Орлов", 22.20 Циг. музика, **Прага** (488,6) 20.10 Европ. концерт, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 15.30 Скрипка, **Рига** (525) 20.20 Спів, 20.40 Орхестра, **Мінхен** (532,9) 16.25 Пісні, 21.15 „Дер Вом цу унзерер лібен Фрав" звл. Чібульки. **Будапешт** (550,5) 16.00 Орхестра, 17.30 Хор. **Харків** (937,5) 10.30, 15.15, 18.40 Концерт, 16.00 Для дітей, 24.00 Оп. арії, **Париж** (1724,1) 21.00 „Ля Кріш" звл. Куртліна.

Львівське радіо.

Середа, 1. лютого 1933.

11.40 Огляд преси, 11.50, 13.20 Метеорольоґ. комунікат, 11.58 Час, 12.10, 17.30 Ґрамофон, 15.10 Експорт. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Скавтівський комунікат, 15.35 Для дітей: „Нові чобітки", „В кузні". 16.00 Ґрамофон, Сільва рерум, 16.40 Відчит, 17.00 Авд. для учителів музики, 17.40 „Справа родини на міжнар. конференції сусп. служби у Франкфурті", 18.00 Коляди, 18.55 „Трагедія Аполінарія Крупи" — вит. Рапорт, 19.10 Всячина, 19.30 Літер. життя, фейл., 19.45, 20.55 Прес. рад. денник, 20.00 „Яке то було гарне", огляд старих і нових мельодій та пісеньок, 20.50 Спортові вістки, 21.00 Спів — Джулеметі (сопран), 22.00 На овиді, 22.15, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

Четвер, 2. лютого 1933.

11.58 Час, 12.10 Метеорольоґ. комунікат, 12.15 Симф. поранок, Життя у селенній, 14.00 Рільн. палати, 14.20, 15.00 Музика, 14.40 Поросята, 16.00 Для молоді: „Видра", „Павлусь і дзвінки", 16.45 Нерви й госп. кріза, 17.00 Солісти (спів, фортепян), 18.00 Коляди, Легка музика, 18.55 „Наш капітан" балачка, 19.10 Всячина, 19.25 „Сам. Зборовський", 19.55 Обговорення евр. концерту, 20.10 Европ. концерт, 22.15 Спорт. вістки, 22.25, 23.00 Танк. музика, 22.55 Комунікати.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

П. Оксана Барановська зі Станиславова зложила на „Дар Просвіті" 3 зол. замісць квітів на домовину своєї товаришки, бл. п. Галюсі з Миндюків Бобовникової. За дар „Просвіта" щиро дякує.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

Ширіть наш часопис!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Т-ВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ІМ. І. ФРАНКА У ЛЬВОВІ
відбудуться дня 15-го лютня 1933 р. в год. 5 попол. у редакції „Діла" з таким денним порядком:

1. Відчитання протоколу з останніх загальних зборів.
2. Звіт із діяльности.
3. Звіт Контрольної Комісії.
4. Вибір нової Ради.
5. Внески і запити.

ЗА РАДУ Т-ВА:
Б. Лепкий, голова. М. Рудницький, секр.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10